

tandē ex pirata aliqua specula, in vetustisq; errorū humi saentes
 nebulas despicias, & gratias ages Deo optimo maximo cuius ar-
 na sunt consilia q; in hanc tentationē non induitū ecclesie Christi-
 ani militum esse & Christi vulnera profiteri te voluerit. Præterea hæc
 meis lectis non difficile illis respondebis, qui oia de dñs Pontis quasi
 errorum maximis autoribus tribuere solent. Quum enim vultus
 errasse vel ex hoc constare possit, q; ne hodie quidē, in illa gratia &
 euidentia verę salutis omnes nobiliti sentiant, ut miserandum sit, ne
 dicam lachrimabilem: minores parit mortaliū in vera fide mereri, & in
 medio nostrū eos esse qui ab ecclesia scientes volentesq; desertunt.
 Vix tibi maiori odio dignus videt̃: hic ne qui verum ignorans spe-
 cie veri decipitur: an qui cum verū sibi præscriptū est & enucleatum
 ex relicto de industria fallum viciosumq; sequitur. Atrocius certe
 plectitur qui comisit quod lege prohibitiū esse scivit, minus vero q;
 legem ignoris quod contra eam esset admisit. Vixim tantū contra
 Thuras & Saracenos: contra Scythas & Tartaros illi clamarent
 quantū contra gentiles Pontas minus male merentes insurgunt, pro-
 lius forsatis fidei incolumitas habitura esset. Quis Pontæ Mahu-
 metum indignauer̃ & scdam eius quis vates carminis præconio di-
 sperdit: Si quis Cæorgi Trapezuntæ clarissimi peripatetici seminū
 probat̃, is affirmabit & Platonica philosophia, Mahumetū scdm̃ ama-
 nasse. Quis sciret aut spiritū sanctū negavit, aut Christum filiū dei
 esse, aut MARIAM virginem abnuit: Agilla committentes, & in-
 ter nos ambulam securi & circū nos sui perpetuis incursionibus sa-
 cro sanctam ecclesiam infestare non desinunt, nostris interim armis
 in magna viscera conuersis, ut & nos, scdm̃ quomodo, non audaces
 esse fidei sed vastatores futuri, videri non iniuria possumus. Hic cla-
 more opus esset, amiseri, in hos hostes vestre indignationis tela
 dirigite, & publice commodius consulitis.

AN IDEO HIERONYMVS AB ANGELO PERCVS-
 sus sit q; Ciceronem legi. TITVLVS. XX.

N Hieronymus ab Angelo ad tribunal Dei peruersus fue-
 rit, propterea q; Ciceronis nimis studiosus esset, hoc sane
 loco quia aliud sit de Cicerone, aliud de Pontica insufla-
 re, non mouissim, nisi cōmunis insidantiū lueris & meritis, illo sine
 discrimine quasi probro, tam in Ciceroniaros q; Maroniaros fre-
 quenter vertitur. Nec ignoro ante me phrōscq; & in primis Lauren-
 tium Vallam de re latina merissimū scripsisse, hanc rem tractatē
 Quam illi se liberos repeto, quo magis illi obicerem idem & quasi
 Herculeam

Hieroniam quandam clauſā ostentare, nobis quālibet amamus/
 affert. Verba sunt Rabani, reperta in caput. legimus in dist. 37.
 Decreti Canonici legimus (inquit) de beato Hieronymo q̄ cū liberos
 legeret Ciceronis ab Angelo est correptus, eo q̄ ut Christianus Pa-
 ganoꝝum figmentis intenderet. 82. Hec cū legissem aliquando, cepti
 in Hieronymo vbi nam hoc scriptū esset, exquirere, & inueni apu-
 me in epistola ad Eustochiū de virginitate seruanda adscriptum, vbi
 multis tota somni series refertur. Quæ quidē Hieronymi esse vcl ob
 id dubitari non potest, q̄ libro inuestigauit in Hieronymū / secundo/
 ad Aprontanū suū, nominatim Hieronymi esse Rufinus testatus est:
 ait enim / Libellum quendā de conseruanda virginitate Romę positus
 scriptus. 82. quo in loco nōus perituri damna Hieronymū, q̄ breuila-
 res se libros amplius non lecturū spondidisset, nec seruauerit pro-
 missa, ut omnino dubitari nequeat quin de seipso hoc Hieronymus
 quę ab Rabano asserita sunt, scripserit. Verū multo aliud sensisse po-
 tēta de eo ipso somnio / ac sere dixerim renocasse Hieronymū quod
 ante scripserat, suis verbis doceri potest, quę sunt in epistola ad Pa-
 machiū & Marcellam / sententijs elegantiaq̄ conseruatisima / qua se
 ab his quę obsecrat Rufinus / conuictissime purgat. In ea inter ce-
 tera sic habet. Nunc aut nouū impudentie genus obijci mihi som-
 nium meum. 82. & paulo infra. Sed tū qui somnium criminat̄ audiat
 prophetarū voces / somnijs non esse credendū / quia nec aduerſum
 somniū duxit me ad Tartarū, nec corona martyrii me in cœlū kuar-
 quoniam vidi me esse mortuū & in sepulchro positum / quoniam volare
 super terras & montes ac maria / natatu aeris transire. Cogit
 ergo me non viuere & pennas habere / quia vagis imaginibus mens
 sepe delusa est. Quam in somnijs diuites, apertis oculis repperit men-
 dei sunt / fluentes flumina bibunt / & experreſti sicis faucibus ex-
 astuant. Tu aut a me astuans somniū cogis sponſionē / hęc Hierony-
 mus, quæ indicant materia, longe post scripta esse constat. Quibus
 somnijs fide omnino deuat, sepe temere & impudēce ab Rufino su-
 ggillari ostendit / q̄ somno factū sponſionem non seruasse se culpabi-
 le ei videretur. Nec mirum nam quę somno polliceri nobis videmur
 ea haud dubie vigilibus libera sunt, alioqui p̄ sepe et res pendere
 & fidem seruare his qui nūq̄ in vita essent, cogeremur sepe enim cū
 his somno agimus quos ante nūq̄ vidimus. Quibus aut in eodem
 loco & hoc ipso Rufinū retundat Hierony. q̄ memorię tenacitate/
 eorum quæ iuuenis in Echnicis scriptoribus edidicisset bona parte
 reminisci se ait. Illud tū interim manifestū est, q̄ somnijs fidem ele-
 uat, nec esse periculū indicat, si vel senex Ciceronis sit studiosus. Hoc
 si ha est, malo Hieronymū sequi somnium suū interpretantem / q̄

Hieronymus
 se agens ab
 Angulo p̄fess
 in caput suū
 somniū p̄fess
 affert, lib
 hoc q̄ (an
 scriptum h̄y

alieno cuiuspiam iudicio fidem temere adhibere. Ceterum si hoc ad-
versarijs damus: ut percussus sit. Quo flagro tandem hos castigatū
iri iussu dei iudicio putamus, qui usq; ad canos, spinosis Dialecticos
gryppis & molla fere parte vtilibus iracem concutunt: qui se scire cū
maxime existimant cum in sola veri caligine versati / ne vellebant
quidam sapientie & eruditioris attingere, dum de turbulento riuo
q; de purissimo fonte bibere malant. Qui scholasticarū questionum
immutabilitate sepulti, se putant esse sacras peritos literarū, cum nec in
Augustino quicq; nec Hieronymo: Ambrosio: Hilario: Leone: Cypri-
ano: Chrysostomo: Tertulliano: Beda: Rabano: operisq; ecclesie nre
Præsidibus quicq; profecerint, a quorū fulgore velut a Sole nocturnarū
oculū / studia ipsorū abhorret, ob hanc rem ut puto / viciū, q; illi san-
ctissimi viri, & insignia religionis nostrę lumina in omni etate precio-
sas illas (ut Valla ait) gemmas, vero argenteorū eloquiū, vestierunt.
Hi sunt in quos Hieronymus ad Damasum de filio prodigo scribens
his verbis exantheit. Nunc vobis videt in vanitate sensus & obse-
ritate mentis ingredi, qui diebus ac noctibus in Dialectica arte tor-
quetur, qui philicus persecutor oculos trans coelos leuat, & vltra
profundum terrarū & abyssi quodam inani demergit. Sed. Quod si
secularium scriptorū lectio Christiano inmoderat, non dubitari de-
bemus quin potius datur sumus de omnib; artib; liberalibus, quas
ex gentiliū traditione / quorū industria multū ipsis & ornamentis &
incrementis accessit, semper addiscimus: cū & de Placōe & de Aristo-
teli, qui tñ apud nostros, nescio cuius cōsilia, quasi cōmuni cū sacris
litteris contubernio vtiat. Quod si illuc cur nō alij? Nunc haud alij
in his operibus quę extant adeo ruidenter Aristoteles, de animorū
nostrorū: atomitate: de virtutū in beatorū sedibus premio: de falorū
deorū confutatione discernit ac Cicero fecit, in quo legenti frugis
non ex elegantia solum lingua r sur, sed & ex tempore: ratione: ex vir-
tutum laude: viciorū repulsa, & bonorū morū cōmendatione, magna
cum vltra statuit. Quod vero de Cicerone dico / hoc idem de Poetis
operisq; gentilibus intelligo, in quorū libros hi qui fidei gratia im-
buti sunt tanq; in Castra, quidam hostilia non quidē ut transfugeret
sed tanq; exploratores transire, citra cuiq; possunt, ut hoc mō, quia
in re maxima hostiū potentia sita sit intelligant, & gloriosam victo-
riam facilius consequant. Ar quid huc opus est r dicis, cum sapere
& saluti esse, per dei præcepta & Christi doctrinā, cuiq; in promptu
sit, Scimus ita esse, & faciemus: amo congratulamur simplicitati, quę
hoc modo salutis particeps est. Nec vobis, si ita vultis, ad salutē vel
Securo opus est vel Thoma, aut quicq; alio i quo maior subtilitatis
q; pietatis studiū appareat sed fidei potius divinorū præceptisum

Intellectu: Verum in tutis ecclesijs / in cōsilijs salubribus providentijs,
& cōmunem omnium male de religione nostra sententijs resurrectionem
multiplici scripturarū lectione & varijs temporū hāstorijis opus esse /
haud dubie affirmatis: id quod paulo infra evidētius aperietur:
Hinc e contra (inquit Rabanus) legitur q̄ Moyſes & Daniel omni ſci
entia Aegyptiorū & Chaldiorū eruditi fuerint, quod inter ceteros
Iosephus alserit. Legitur quoq̄ praecepisse dñm filiis Iſrahel vt ſpo
liarent Aegyptios auro & argēto, vt ſi, vel aurū sapientiae vel argen
tum eloquentiæ apud Poetas inueniremus in vſum salutiferę erudi
tionis vertamus. Hæc ex Rabano. Quibus cōmodissime accordant q̄
ex venerabili Beda, repetita ſunt in cap. Turbat acumē: dist. xxvii.
Decreti. Q̄ si in Levitico etiā primicias mellis. i. dulcedinē humane
eloquentiæ diſce iubemur offerre / nūq̄ eam quod ad linguā latinā
attinet, vberius q̄ ex gentiliū scriptorib; hoc est Ciceronis: Cyprian: Sa
lūstij: Livi: Pliniorū: Suetonij: Quintilianij (vt Poetas omittā) moni
mentis haurientis: quos legere christianissimum quomq̄ oportune
posse alserimus, dumodo ita legat vt gentilitatis errores deſectentur
& vicia que in eis inueniunt ad vſum sacre eruditionis deuote con
uertant. Hinc referente Beda constat Dionij Gregorij Episcopum
quendam reprehendiſſe, non ea quidē gratia q̄ ſeculares literæ di
dicerit, ſed potius quod contra officij sui rationē, pro Euangelica le
ctione ea quę Grammatica erant, populo exponere ſolitus fuerit. Qua
les haud vllam laudē mereri, ſupra affirmaviſimus. Huius me miſeret
q̄ noſtrationem non ſane pauidi, in ea citatū pertinacia durant, vt
exiſtent quāſi de religione ſuſpectū eſſe qui paulo diligentiꝝ ut veterē
libros euoluat: & ſi eloquentiæ in quorū ſignia appareat, non de
ſineat cum tanq̄ infami nomine Poetam, aut (vt ſuo verbo vtar) hu
maniſtam appellare, dum ipſi interim longius ab humanitate abſint,
q̄ Hypanis Veneto diſtat ab Eridano mēſi. eſt tanq̄ eſe viciſſitans
conſuetudine vt etiā eſſeſſa pſeritꝝ vicia placeſſa. Hieronymus certe
a linguę elegantia Prophetas laudat, vt Eliam in Prologo Eliæ, Et
Hieremiā prophetā ſui ruſticitate notatū diligentiſſe purgat, tanq̄
& in illo ſicem ſit ex quo bona pars gratię Prophetis accordat. Pau
lum etiam cum alijs omnibus preſtare, cum maxie eloquentia Valla
vere exiſtimauit, hoc addens q̄ qui eleganter loqui nesciat, & cogita
tiones ſuas ſis mandet in Theologia preſertim, cum impudētissimū
eſſe, Præterea veteres auctori Theologi vident mihi, vult apes que
dam in longinqua etiā paſcua volitantes dulciſſima mella / cęſſeſſe
mro artificio condidiſſe. Recentes vero formicis ſimiliſſi, quę e pro
ximo ſublata ſorto grana, in latibulis ſuis abſcondūt, vt ego (quod
ad me attinet) non modo malim apes q̄ formica eſſe ſed etiam ſub

sege apium militare, & formicarum exercitum ducere. Quæ proba-
tum tri bonæ mentis iuuenibus (nam senes desperandi sunt) confi-
dimus. Hæcenus ille.

ILLVSTRIVM RERVM SCRIPTORES TESTI-
monij sententijs Poetarum frequenter
vlos esse. TITVLVS. XXX.

N animo est, vt instituto meo fiat satis, Poetarum sententijs
testimonijsq; illustrium rerum scriptores frequenter vlos
fuisse ostendere, vt, si alijs minus, certe hac in parte, con-
tra puerulos, dignitatem suam Poetica mereri queat. Damnant enim
sine inguis culpa non potest, quod adeo viris Diuinæ rerum & hu-
manarum studiis probatur. Nullo vero magis quod scriptum est
probas, quam si eius testimonio imitaris: hoc enim quæta eius in te
fides sit, iudicat. Quod si non veteres tñ, sed etiā iuniores & nostros
maxime Poetæq; autoritati sibi dedisse indicauero, gratiū fortasse
consequar studiosos, tuamq; in primis frater: qui illud me aliquan-
do audirete frequenter ex miratus. Cur Poetarum scripta Democri-
tum esse Hieronymus dixerit, tanq; illa omnia a verag; scriptura-
rum, imo a sacrag; literarum sanctitate procul aliena esse deberent.
Quintilianus, exaltissimū iudicii autor, libro suag; institutionū quin-
to, vbi de exemplis / sic scribit. Iam sententijs quidam Poetarum non ora-
tiones modo sunt reserpt; sed libri etiā Philosophorū, qu; quanq; in-
feriora est præceptis suis ac libris credunt, repetere tñ autoritatem
a plurimis veribus nō falsidicant: hæcenus ille. Hinc, vt alios præ-
teream, apud Platonē & Aristotelm; Principes philosophos, præter
hoc quod vtrūq; de Poetica scripsisse constat, creberrimus testimo-
niorum ex Poetis vltus est / nec ab re quidd; , nam vt Belsarion asse-
rit li. confutationū tertio, Poetas nihil omnino discisse recte quod vel
Plato vel Aristoteles digne acceperit, nemo dixerit mente sanus. Pla-
to quanti Poetarum monita secutus / testatus est haud dubie in Dialo-
go qui Lydis siue de amicitia inscribitur: vbi, interprete Antonio Co-
dro hæc verba sunt: Sed iter quod ingreditur lumen videt mihi oportere
in se scdm adminicula Poetarum: Hi namq; nobis tanq; patres sapi-
entij sunt & duces. Ecce Poetas Philosophiq; tanq; patres appellat
Plato: tanq; abest vt Poetas cum in vniuersum abieceris q; affirmare
possit: nam & Trapezantius in eius operis qd de Platonis & Ari-
stotelis comparatione scripsit libro secundo Platonem tanq; Poeti-
cis figmentis nimis imbecū fugillat, Valer. Max. lib. octauo sub mor-
tui Platonis capite, Sophronis poema inueniunt esse scriptū, non ea